

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 4.5.2016 r.
COM(2016) 276 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**Czwarte sprawozdanie w sprawie postępów Kosowa* w spełnianiu wymogów planu
działania dotyczącego liberalizacji reżimu wizowego**

{SWD(2016) 160 final}

* Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/1999 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

1. WPROWADZENIE

W dniu 19 stycznia 2012 r. Komisja Europejska rozpoczęła dialog z Kosowem w sprawie liberalizacji reżimu wizowego. W dniu 14 czerwca 2012 r. Komisja przekazała Kosowu plan działania, w którym określiła wszystkie przepisy prawne i inne środki, jakie Kosowo musi przyjąć i wdrożyć, aby osiągnąć postępy na drodze do liberalizacji reżimu wizowego.

Komisja przyjęła trzy sprawozdania w sprawie postępów Kosowa w zakresie dialogu wizowego: pierwsze – w dniu 8 lutego 2013 r.¹; drugie – w dniu 24 lipca 2014 r.²; trzecie – w dniu 18 grudnia 2015 r.³. Sprawozdania te zawierały ocenę postępów poczynionych przez Kosowo, zalecenia dla władz kosowskich i dane statystyczne na temat oczekiwanych skutków liberalizacji reżimu wizowego w zakresie migracji i bezpieczeństwa.

W swoim trzecim sprawozdaniu Komisja określiła osiem zaleceń odpowiadających ośmiu pozostałym wymogom planu działania w sprawie wiz, w tym czterem wymogom priorytetowym. Przypomniała, że jeden z wymogów – ratyfikacja przez Kosowo umowy o przebiegu granicy z Czarnogórą – musi zostać spełniony, zanim będzie można przenieść Kosowo do wykazu państw zwolnionych z obowiązku wizowego.

Opierając się na wynikach oceny technicznej w ramach misji, która odbyła się w Kosowie w dniach 17–18 marca 2016 r., w niniejszym sprawozdaniu Komisja przedstawia ocenę postępów Kosowa na drodze do spełnienia pozostałych ośmiu wymogów planu działania dotyczącego liberalizacji reżimu wizowego.

Opiera się ono na dokumentach przedłożonych przez Kosowo, na sprawozdaniach sporządzonych przez ekspertów z państw członkowskich UE uczestniczących w misji oceniającej w dniach 17–18 marca 2016 r., informacjach przedstawionych przez Europol, Frontex, EASO i EULEX, a także na danych statystycznych opracowanych przez Eurostat i dostarczonych przez państwa członkowskie.

Ocena skutków w zakresie migracji i bezpieczeństwa wynikających z liberalizacji reżimu wizowego dla Kosowa, a także zestaw środków, które Kosowo wdrożyło od grudnia 2015 r., aby zapobiec kryzysowi związanemu z nielegalną migracją, przedstawione są w załączonym dokumencie roboczym służb Komisji⁴.

Dialog wizowy jest prowadzony bez uszczerbku dla stanowiska państw członkowskich w sprawie statusu.

---

* Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/1999 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

¹ COM(2013) 66 final.

² COM(2014) 488 final.

³ COM(2015) 906 final oraz SWD(2015) 706 final.

⁴ COM(2016) 160 final.

2. WYMOGI DOTYCZĄCE READMISJI I REINTEGRACJI

2.1. Readmisja

Kosowo **spełnia wszystkie siedem wymogów** w dziedzinie readmisji. W swoim trzecim sprawozdaniu Komisja nie odnotowała żadnego niespełnionego wymogu w tym zakresie.

2.2. Reintegracja

Kosowo **spełnia wszystkie trzy wymogi** w dziedzinie reintegracji.

W trzecim sprawozdaniu Komisja stwierdziła, że należy spożytkować wszystkie środki z funduszu reintegracji, przeznaczając je w szczególności na cele takie jak pomoc w znalezieniu pracy, tworzenie małych przedsiębiorstw, szkolenie zawodowe i szkolenia językowe dla dzieci.

W dniu 9 marca 2016 r. Kosowo przyjęło rozporządzenie w sprawie reintegracji, które otworzyło dostęp do pomocy w zakresie samozatrudnienia i rozpoczynania działalności gospodarczej dla wszystkich osób, niezależnie od daty ich wyjazdu z Kosowa⁵. Osoby powracające, które znajdują się w trudnej sytuacji, mają dostęp do pełnej gamy usług reintegracyjnych, niezależnie od daty ich wyjazdu z Kosowa.

W pierwszym kwartale 2016 r. z długotrwałych świadczeń reintegracyjnych skorzystały 704 osoby. W całym 2015 i 2014 r. skorzystało z nich odpowiednio 336 i 628 osób (zob. wykres 1).

Wykres 1: Beneficjenci długotrwałych świadczeń reintegracyjnych

Rodzaj długotrwałych świadczeń reintegracyjnych	2014	2015	I kw. 2016 r.
Pomoc w samozatrudnieniu	4	89	180
Zakładanie działalności gospodarczej	191	64	13
Szkolenie zawodowe	122	63	183
Kursy językowe dla dzieci	311	120	328
Ogółem	628	336	704

Źródło: Kosowo – 2016 r.

Od grudnia 2015 r. wyspecjalizowany podmiot doradczy pomaga osobom powracającym w rozpoczęciu działalności gospodarczej. Gminy zwiększyły też znacząco swoje lokalne działania informacyjne.

Kosowo podniosło w 2016 r. poziom wypłat z funduszu reintegracji. W pierwszym kwartale 2016 r. wydało 500 tys. EUR (25 %) na długotrwałe świadczenia reintegracyjne i przeznaczyło 1,1 mln EUR (57 %) z wynoszących 2 mln EUR środków tego funduszu na tworzenie miejsc pracy dla osób powracających w ramach dwóch programów: programu

⁵ Dostęp do lokali mieszkalnych, które Kosowo uważa za czynnik decydujący, pozostaje jedyną kategorią świadczeń dostępną wyłącznie dla osób, które wyjechały z Kosowa przed lipcem 2010 r.

UNDP oferującego szkolenia w miejscu pracy i subsydia płacowe oraz wspomnianego wyżej projektu dotyczącego doradztwa i pomocy w zakładaniu działalności gospodarczej.

Tymczasem budżet funduszu, zaplanowany na 2,1 mln EUR, został zmniejszony w połowie 2015 r. do 1,2 mln EUR ze względu na niedostateczny poziom wypłat w pierwszym półroczu. Do końca 2015 r. wypłacono jedynie 930 tys. EUR (44 % zaplanowanego budżetu). W 2014 r. ze środków funduszu wykorzystano 1,5 mln EUR (72 %), a pozostała ich część wróciła do budżetu.

Podsumowując, Kosowo **spełniło** ostatni wymóg dotyczący wypłaty środków z funduszu reintegracji, z przeznaczeniem ich w szczególności na takie cele jak pomoc w znalezieniu pracy, tworzenie małych przedsiębiorstw, szkolenie zawodowe i szkolenia językowe dla dzieci.

3. BLOK 1: BEZPIECZEŃSTWO DOKUMENTÓW

Kosowo **spełnia wszystkie dziewięć wymogów** w zakresie bezpieczeństwa dokumentów.

W swoim trzecim sprawozdaniu Komisja stwierdziła, że Kosowo powinno wykazać, że wdrożyło swoje zmienione prawodawstwo wtórne dotyczące zmiany imienia i nazwiska.

Od lipca 2015 r. Kosowo wdrożyło nowe prawodawstwo wtórne dotyczące zmiany imienia i nazwiska⁶. Za pomocą tych przepisów wprowadzono dodatkowe zabezpieczenia przed niezgodną z prawem zmianą imienia i nazwiska, w tym przepis zabraniający składania takich wniosków osobom, przeciwko którym toczy się postępowanie karne. Na podstawie obowiązujących przepisów odnoszących się do imion i nazwisk⁷ obywatel może złożyć wniosek o zmianę imienia lub nazwiska raz na pięć lat.

Przewidziano jedenaście powodów uzasadniających złożenie wniosku o zmianę imienia lub nazwiska, przy czym do takiego wniosku należy każdorazowo dołączyć szereg dokumentów potwierdzających jego wiarygodność. Wśród takich dokumentów musi znaleźć się wyciąg z rejestru karnego wydany przez sąd właściwy dla obecnego i poprzedniego miejsca zamieszkania. Należy także dołączyć zaświadczenie z policji potwierdzające brak przeszłości kryminalnej.

Agencja Ewidencji Ludności ustanowiła nową komisję, która zajmuje się sprawdzaniem wszystkich wniosków i wydaje zalecenia dla lokalnych urzędów stanu cywilnego dotyczące ewentualnego zatwierdzenia wniosku o zmianę imienia lub nazwiska. Zalecenia te nie są wiążące, ale jeśli lokalny urząd nie zastosuje się do nich, może to być powodem wszczęcia dalszego postępowania. Dotychczas zastosowano się do wszystkich zaleceń.

Od czasu powołania nowej komisji sprawdzającej wydała ona 180 zaleceń, w tym 106 pozytywnych i 74 negatywne. Jeśli porówna się pierwszy kwartał 2015 r. z pierwszym kwartałem 2016 r., widać, że liczba wniosków o zmianę nazwiska spadła o 72 %, a liczba wniosków o zmianę imienia – o 69 %.

---

⁶ Przepisy te obejmują instrukcję administracyjną, okólnik wydany przez Agencję Ewidencji Ludności i standardowe procedury operacyjne, które należy zastosować.

⁷ Ustawa 02/L-118.

Podsumowując, Kosowo **spełniło** ostatni priorytetowy wymóg dotyczący wykazania, że wdrożono zmienione prawodawstwo wtórne dotyczące zmiany imienia i nazwiska.

4. BLOK 2: ZARZĄDZANIE GRANICAMI I ZARZĄDZANIE MIGRACJĄ

4.1. Zarządzanie granicami

Kosowo spełnia **czternaście z piętnastu wymogów** w zakresie zarządzania granicami.

W swoim trzecim sprawozdaniu Komisja stwierdziła, że umowa o przebiegu granicy z Czarnogórą, którą obie strony już podpisały, powinna zostać ratyfikowana, zanim będzie można przenieść Kosowo do wykazu państw zwolnionych z obowiązku wizowego.

W dniu 15 marca 2016 r. Kosowo powołało doraźną międzynarodową komisję, której zadaniem było zweryfikowanie przebiegu granicy z Czarnogórą i która stwierdziła, opierając się na kryteriach prawnych i technicznych, że proces wytyczenia granicy między Kosowem a Czarnogórą „ewidentnie spełnia normy międzynarodowe”, aczkolwiek bez zachowania odpowiedniego poziomu przejrzystości⁸.

Podsumowując, Kosowo **podjęło istotne działania na rzecz spełnienia** ostatniego wymogu dotyczącego ratyfikacji umowy o przebiegu granicy z Czarnogórą. Kosowo dąży do ratyfikacji wspomnianej umowy do dnia przyjęcia wniosku ustawodawczego dotyczącego przeniesienia Kosowa przez Parlament Europejski i Radę do wykazu państw zwolnionych z obowiązku wizowego.

4.2. Zarządzanie migracjami

Kosowo **spełnia wszystkie dziesięć wymogów** w obszarze zarządzania migracjami. W swoim trzecim sprawozdaniu Komisja nie odnotowała żadnego niespełnionego wymogu w tym zakresie.

4.3. Azyl

Kosowo **spełnia wszystkie siedem wymogów** w obszarze azylu.

W swoim trzecim sprawozdaniu Komisja stwierdziła, że Kosowo powinno monitorować powody niskiego wskaźnika przyznawania azylu.

Liczba osób ubiegających się o azyl w Kosowie jest bardzo niska, ponieważ dla przeważającej większości obywateli państw trzecich jest ono krajem tranzytowym. W latach 2015, 2014 i 2013 liczba osób ubiegających się o azyl w Kosowie wynosiła odpowiednio: 70, 98 i 62. Jak dotąd nic nie wskazuje na to, by szlak migracyjny prowadzący przez Bałkany Zachodnie rozgałęział się w stronę Kosowa.

Funkcjonuje już system azylowy Kosowa, a regulujące go przepisy uwzględniają zasadnicze elementy dorobku prawnego UE w obszarze azylu. W przypadku gdy wnioskodawca

---

⁸ Sprawozdanie to można znaleźć pod następującym adresem: http://president-ksgov.net/repository/docs/Final_Report.pdf.

pozostawał w Kosowie po złożeniu wniosku o udzielenie azylu, władze kosowskie konsekwentnie stosowały procedury azylowe określone we właściwych przepisach.

Odsetek przyznawania azylu jest nadal niewielki: w 2015 r. ochronę uzupełniającą otrzymały dwie spośród 70 osób ubiegających się o azyl; w 2014 r. – jedna z 98 osób; w 2013 r. – cztery osoby spośród 62. Oznacza to, że odsetek przyznawania azylu w latach 2015, 2014 i 2013 wynosił odpowiednio: 3 %, 1 % i 6 %.

Większość wnioskodawców, zanim zbiegnie, przebywa w Kosowie około tygodnia. W 2015 r. kosowskie organy były w stanie przeprowadzić tylko sześć przesłuchań na 59 złożonych wniosków, gdyż pozostałych 53 wnioskodawców zbiegło. Z tych sześciu osób dwóm przyznano ochronę uzupełniającą, co oznacza, że odsetek przyznawania azylu w przypadku osób, które poddano przesłuchaniu, jest nieco wyższy.

Podsumowując, Kosowo **spełniło** ostatni wymóg dotyczący monitorowania niskiego wskaźnika przyznawania azylu.

5. BLOK 3: PORZĄDEK I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

5.1. Zapobieganie przestępczości zorganizowanej, korupcji i terroryzmowi oraz zwalczanie tych zjawisk

Kosowo **spełnia czternaście spośród piętnastu** wymogów w dziedzinie zwalczania przestępczości zorganizowanej, korupcji i terroryzmu, jak również **w wystarczającym stopniu spełnia piętnasty wymóg priorytetowy**.

W swoim trzecim sprawozdaniu Komisja wskazała na trzy niespełnione priorytetowe wymogi w obszarze zwalczania przestępczości zorganizowanej, korupcji i terroryzmu:

- przeniesienie odpowiedniej liczby sędziów – wraz z właściwym personelem pomocniczym – do wydziałów ds. poważnej przestępczości w sądach na całym terytorium Kosowa;
- wykazanie się osiągnięciami w zakresie dochodzeń, prawomocnych orzeczeń sądowych i konfiskaty mienia w sprawach dotyczących poważnej przestępczości zorganizowanej i korupcji, w szczególności przez zapewnienie centralnemu koordynatorowi ds. poważnej przestępczości zorganizowanej i korupcji odpowiednich uprawnień i zasobów, umożliwiających mu kierowanie multidyscyplinarnymi zespołami prowadzącymi dochodzenia finansowe i monitorowanie odnośnych postępowań sądowych;
- zagwarantowanie niezależności operacyjnej Urzędu Kontroli Zamówień Publicznych oraz wdrożenie rygorystycznych planów uczciwości zawodowej w celu ochrony niezależności Urzędu oraz niezależności Komisji Regulacyjnej ds. Zamówień Publicznych.

Przenoszenie sędziów i personelu pomocniczego do wydziałów ds. poważnej przestępczości w sądach podstawowych

Od lipca 2015 r. Rada Sądownictwa Kosowa przeniosła sześciu sędziów do sądu podstawowego w Prishtinë/Priština, zwiększając tym samym liczbę sędziów do 18. Rada przeniosła także sędziów do innych sądów podstawowych: jednego do miasta Ferizaj/Uroševac, dwóch do miasta Gjakova/Đakovica i jednego do miasta Pejë/Peć, dzięki

czemu łączna liczba sędziów w każdym z tych sądów podstawowych wzrosła do co najmniej sześciu. Rada podniosła wynagrodzenie sędziów i rozpoczęła nabór na sześć stanowisk asystenta sędziego, a w lutym 2016 r. opublikowała ogłoszenie na kolejnych 25 takich stanowisk.

Dnia 24 marca Zgromadzenie Kosowa zmieniło ustawę o Radzie Sądownictwa⁹, aby wyeliminować obowiązujące wcześniej ograniczenie przeniesień do sześciu miesięcy i umożliwić przeniesienia „na uzasadniony okres”. Zważywszy, że na rozpatrzenie jednej sprawy potrzeba zwykle około ośmiu miesięcy, zmiana ta była niezwykle istotna dla usprawnienia czynności sądowych w sprawach dotyczących poważnej przestępczości zorganizowanej i korupcji w Kosowie¹⁰.

Podsumowując, Kosowo **spełniło** ostatni priorytetowy wymóg dotyczący przeniesienia wystarczającej liczby sędziów i personelu pomocniczego do wydziałów ds. poważnej przestępczości w sądach podstawowych.

Stworzenie rejestru dochodzeń, prawomocnych orzeczeń sądowych i konfiskat w sprawach dotyczących poważnej przestępczości zorganizowanej i korupcji

Od września do grudnia 2015 r. Rada Prokuratorska Kosowa utworzyła zintegrowany system zarządzania sprawami, umożliwiający śledzenie wybranej liczby spraw dotyczących przestępczości zorganizowanej i korupcji na wysokim szczeblu, począwszy od dochodzenia, poprzez ściganie, aż do prawomocnego wyroku skazującego. System ten opiera się na zaawansowanej bazie danych, która pełni funkcję narzędzia informatycznego oraz narzędzia służącego zarządzaniu.

Sprawy wybierane są przez koordynatora centralnego w ramach szczególnego postępowania i multidyscyplinarnej struktury obejmującej policję, jednostki wywiadu finansowego, organy podatkowe, Agencję ds. Zarządzania Mieniem Skonfiskowanym i Zajętym (AMSCA), służb więziennych i wydziałów ds. poważnej przestępczości w sądach podstawowych. Każdy organ oddelegował do tej struktury multidyscyplinarnej stałych członków, którzy zasilają bazę danymi i wymieniają się informacjami na temat spraw. Każda wybrana sprawa jest traktowana priorytetowo. Prezesi sądów mają niezwłocznie przydzielać je sędziom i co miesiąc informować Radę Prokuratorską o podjętych działaniach i o przebiegu spraw.

Kosowo skierowało do tej bazy danych 31 spraw dotyczących zorganizowanej przestępczości i korupcji. Dotychczas prokuratorzy wydali 15 aktów oskarżenia przeciwko 54 osobom. W dwóch sprawach dochodzenie zamknięto; w przypadku 14 spraw dochodzenie jest w toku. W jednej sprawie wyrok skazujący zapadł w pierwszej instancji w dniu 6 kwietnia 2016 r.: trzyosobowy skład sędziowski uznał trzech oskarżonych za winnych postawionych im zarzutów korupcji. Główny oskarżony został skazany na trzy lata więzienia i inne kary; drugi z nich – na 18 miesięcy pozbawienia wolności; trzeci – został ukarany grzywną. Głównym oskarżonym był prokurator w sprawie o podejrzenie zabójstwa – został on skazany za przyjęcie łapówki.

---

⁹ Ustawa 05/L-094. Zmiana dotycząca okresu przeniesienia weszła w życie w dniu 6 kwietnia 2016 r.

¹⁰ Podczas misji oceniającej kwestie wizowe, przeprowadzonej w marcu 2016 r., potwierdzono również osobiste zaangażowanie przeniesionych sędziów, aby przed wygaśnięciem okresu przeniesienia wydać wyroki w powierzonych im sprawach.

W dniu 27 kwietnia 2016 r. Kosowo zatrzymało sześć osób w ramach dochodzenia w sprawie domniemanego oszustwa związanego z zakupem i sprzedażą gruntów publicznych o wartości 30 mln EUR. Oszustwo, w które zaangażowanych było 40 osób, przeprowadzono prawdopodobnie pod kierownictwem wpływowego członka Zgromadzenia. Osoba ta oddała się w ręce władz w dniu 29 kwietnia 2016 r. Dochodzenie dotyczyło działającej na dużą skalę zorganizowanej grupy przestępczej, która od 2006 r. zajmowała się przestępczością zorganizowaną, praniem pieniędzy, nadużywaniem stanowiska urzędowego, fałszowaniem dokumentów oraz wręczaniem i przyjmowaniem łapówek.

Kosowo poczyniło także postępy w zakresie zamrażania i konfiskaty nielegalnie uzyskanego majątku, ale ze względu na brak wyroków skazujących jedynie ograniczony odsetek tego majątku został skonfiskowany. Wartość zamrożonego, zajętego i skonfiskowanego majątku szacuje się na 20,6 mln EUR¹¹. W latach 2014–2015 wartość skonfiskowanego mienia wzrosła ze 130 tys. EUR do 450 tys. EUR. Liczba sądowych nakazów zamrożenia, zajęcia lub konfiskaty mienia wzrosła z 204 do 242.

Istnieje nadal luka jeśli chodzi o aktywa przekazane do AMSCA. W 2015 r. tylko 18 % nowo zajętych aktywów zostało przekazane Agencji; w 2014 r. przekazano 37 %.

Podsumowując, Kosowo **spełniło w wystarczającym stopniu główny wymóg priorytetowy** dotyczący osiągnięcia postępów w dochodzeniach, prawomocnych orzeczeniach sądowych i konfiskatach w sprawach dotyczących przestępczości zorganizowanej i korupcji na wysokim szczeblu. Kosowo ustanowiło multidyscyplinarny zespół wyspecjalizowanych prokuratorów, sędziów i śledczych do prowadzenia wybranych głośnych spraw, z wykorzystaniem odpowiedniej bazy danych. Wzrosła skuteczność zamrażania i zajmowania mienia, choć ilość konfiskat pozostaje ograniczona ze względu na brak prawomocnych wyroków. System ten przyniósł już rezultaty w jednej sprawie, ale czynności sądowe w pozostałych sprawach, przekazywanie zajętego mienia i prawomocna konfiskata wymagają stałej uwagi ze strony władz. Kosowo aktywnie działa na rzecz poprawy swoich osiągnięć w walce z przestępczością zorganizowaną, korupcją i terroryzmem.

Zagwarantowanie niezależności operacyjnej Urzędu Kontroli Zamówień Publicznych oraz wdrożenie rygorystycznych planów uczciwości zawodowej w celu ochrony niezależności Urzędu oraz niezależności Komisji Regulacyjnej ds. Zamówień Publicznych.

Od lipca 2015 r. Kosowo podjęło znaczące starania, aby zwiększyć uczciwość procedur zamówień publicznych. Były szef Urzędu Kontroli Zamówień Publicznych, któremu postawiono zarzuty korupcji, został odwołany ze stanowiska, a dnia 19 lutego 2016 r. Zgromadzenie przyjęło zmiany do ustawy o zamówieniach publicznych¹², dzięki czemu możliwe stało się zawieszenie w obowiązkach i usunięcie ze stanowiska do czasu wydania prawomocnego wyroku skazującego członków Urzędu, którym postawiono zarzuty. Na zalecenie zespołu selekcyjnego, w którego skład weszli sędziowie Sądu Najwyższego, Zgromadzenie powołało w dniu 30 marca nowego przewodniczącego i dwóch pozostałych członków Urzędu, dzięki czemu będzie on w pełni operacyjny.

---

¹¹ Statystyki te dotyczą jedynie nowych spraw wszczętych w 2015 r.

¹² Ustawa 05/L-092.

Przegląd ostatnich spraw dotyczących odwołania od decyzji o udzieleniu zamówienia publicznego także wskazuje na pewien postęp. Spośród 592 odwołań złożonych w 2015 r. Urząd Kontroli Zamówień Publicznych podjął decyzję korzystną dla podmiotów gospodarczych w 129 przypadkach. Ogółem w 2015 r. Urząd zweryfikował 196 postępowań i w 129 z nich ponownie ogłosił przetarg. Świadczy to o znacznej poprawie w porównaniu z sytuacją z lipca 2015 r., kiedy weryfikacja postępowań przez Urząd osiągnęła 100 % skuteczność. W przypadkach, w których podmioty gospodarcze wniosły odwołanie do sądu podstawowego w Prishtinë/Priština, większość decyzji Urzędu zostało podtrzymanych.

W maju 2016 r. powinna też zostać przyjęta strategia w obszarze zamówień publicznych, której celem jest poprawa uczciwości, rozliczalności i odpowiedzialności w tym zakresie w oparciu o nowoczesny system zamówień publicznych.

Elektroniczny system zamówień publicznych uruchomiono w dniu 5 stycznia 2016 r. Uruchomienie elektronicznej platformy zamówień publicznych dla wszystkich centralnych procedur przetargowych nastąpiło w dniu 1 kwietnia 2016 r. Wszystkie podmioty budżetowe na poziomie centralnym są upoważnione do rozpoczęcia użytkowania tego systemu przed dniem 1 września; natomiast wszystkie inne podmioty budżetowe Kosowa – przed dniem 1 stycznia 2017 r. Kosowski dostawca energii elektrycznej jest pierwszym organem, który rozpoczął korzystanie z elektronicznej platformy zamówień publicznych w dniu 25 marca 2016 r.

Podsumowując, Kosowo **spełniło** ostatni wymóg priorytetowy dotyczący zapewnienia niezależności operacyjnej Urzędu Kontroli Zamówień Publicznych oraz wdrożenia rygorystycznych planów uczciwości zawodowej w celu ochrony niezależności Urzędu oraz niezależności Komisji Regulacyjnej ds. Zamówień Publicznych.

5.2. Współpraca w dziedzinie egzekwowania prawa

Kosowo **spełnia wszystkie jedenaście wymogów** w zakresie współpracy w dziedzinie egzekwowania prawa. W swoim trzecim sprawozdaniu Komisja nie odnotowała żadnego niespełnionego wymogu w tym zakresie.

5.3. Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych

Kosowo **spełnia wszystkie siedem wymogów** w dziedzinie współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych. W swoim trzecim sprawozdaniu Komisja nie odnotowała żadnego niespełnionego wymogu w tym zakresie.

5.4. Ochrona danych

Kosowo **spełnia wszystkie trzy wymogi** w dziedzinie ochrony danych. W swoim trzecim sprawozdaniu Komisja nie odnotowała żadnego niespełnionego wymogu w tym zakresie.

6. BLOK 4: PRAWA PODSTAWOWE ZWIĄZANE ZE SWOBODĄ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Kosowo **spełnia wszystkie osiem wymogów** w dziedzinie praw podstawowych związanych ze swobodą przemieszczania się.

W swoim trzecim sprawozdaniu Komisja stwierdziła, że Kosowo powinno zapewnić odpowiednie pomieszczenia na potrzeby urzędu Rzecznika Praw Obywatelskich oraz jego pełną niezależność budżetową.

W dniu 12 lutego 2016 r. podpisano protokół ustaleń między Rzecznikiem Praw Obywatelskich a Ministerstwem Administracji Publicznej. Przewidziano w nim udostępnienie urzędowi Rzecznika odpowiednich pomieszczeń w stolicy. Remont rozpoczął się w kwietniu 2016 r., a przeprowadzka urzędu ma się zakończyć do lipca 2016 r.

Ministerstwo Finansów przeznaczyło na urząd Rzecznika dodatkowo 98 tys. EUR. Kwota ta zostanie przeznaczona na wynagrodzenia kolejnych dziewięciu pracowników, których stanowiska utworzono w lipcu 2015 r. na mocy pakietu dotyczącego praw człowieka, za pomocą którego rozszerzono zadania Rzecznika w dziedzinie walki z dyskryminacją i równości płci.

Aby zwiększyć niezależność Rzecznika, Kosowo zobowiązało się w dniu 18 lutego 2016 r.¹³ przyznać mu budżet w wysokości 422 tys. EUR. Kwota ta odpowiada wnioskowi złożonemu przez Rzecznika i pozwoli mu ona wypełniać nowe obowiązki wynikające z pakietu dotyczącego praw człowieka. Ustawa o Rzeczniku Praw Obywatelskich¹⁴ stanowi, że budżet tego organu może zostać zmniejszony wyłącznie za zgodą Rzecznika.

Podsumowując, Kosowo **spełniło** pozostały wymóg dotyczący zapewnienia odpowiednich pomieszczeń dla urzędu Rzecznika Praw Obywatelskich i jego pełnej niezależności budżetowej.

7. WNIOSKI

Niniejsze sprawozdanie uzupełnia poprzednie trzy sprawozdania Komisji w sprawie postępów Kosowa w obszarze dialogu wizowego. Sprawozdania te zawierały ocenę postępów poczynionych przez Kosowo pod względem realizacji wymogów planu działania dotyczącego liberalizacji reżimu wizowego, zalecenia skierowane do Kosowa oraz ocenę potencjalnych skutków liberalizacji reżimu wizowego dla migracji i bezpieczeństwa.

W swoim trzecim sprawozdaniu Komisja określiła osiem zaleceń odpowiadających ośmiu pozostałym wymogom planu działania w sprawie wiz, w tym czterem wymogom priorytetowym. Przypomniała, że jeden z wymogów – ratyfikacja przez Kosowo umowy o przebiegu granicy z Czarnogórą – musi zostać spełniony, zanim będzie można przenieść Kosowo do wykazu państw zwolnionych z obowiązku wizowego.

Komisja oceniła najnowsze działania Kosowa służące spełnieniu tych pozostałych wymogów. Na potrzeby tej oceny Kosowo przedstawiło niezbędne dokumenty ustawodawcze i polityczne. Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone w dużym stopniu w oparciu o ustalenia ekspertów z czterech państw członkowskich, którzy towarzyszyli pracownikom Komisji podczas misji oceniającej w Kosowie w dniach 17–18 marca 2016 r.

Potencjalne skutki w zakresie migracji i bezpieczeństwa wynikające z liberalizacji reżimu wizowego dla Kosowa, a także zestaw środków, które Kosowo wdrożyło od grudnia 2015 r.,

¹³ Decyzja 05/75 zobowiązuje Ministerstwo Finansów „do wprowadzenia w życie niniejszej decyzji”.

¹⁴ Ustawa 05/L-019.

aby zapobiec nadużyciom w ramach ruchu bezwizowego, przedstawione są w załączonym dokumencie roboczym służb Komisji.

Dialog wizowy z Kosowem okazał się ważnym i szczególnie skutecznym narzędziem wspierania daleko idących i trudnych reform w obszarze sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, gdyż wpłynął na takie dziedziny jak praworządność i reforma wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych. Kwestie te są monitorowane także w ramach innych forów, takich jak podkomitet ds. sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa wspierający proces stabilizacji i stowarzyszenia.

Postępy Kosowa we wszystkich dziedzinach objętych planem działania dotyczącym liberalizacji reżimu wizowego pozostaje stabilny i skuteczny i świadczy o trwałym zaangażowaniu Kosowa w spełnienie wymogów przewidzianych w planie działania, traktowanych jak absolutny priorytet. Zalecenia zawarte w trzecim sprawozdaniu Komisji zostały uwzględnione w celu zapewnienia zgodności ram legislacyjnych i politycznych, zasad instytucjonalnych i organizacyjnych, wdrożenia procedur we wszystkich czterech blokach oraz readmisji i reintegracji z normami europejskimi i międzynarodowymi. Potwierdza to gotowość Kosowa do dalszego zajmowania się tymi kwestiami w kontekście liberalizacji reżimu wizowego.

Biorąc pod uwagę szereg znaczących środków, które Kosowo wdrożyło od grudnia 2015 r., Komisja uznaje następujące osiągnięcia Kosowa:

1. spełnienie priorytetowego wymogu dotyczącego przeniesienia wystarczającej liczby sędziów i personelu pomocniczego do wydziałów ds. poważnej przestępczości w sądach podstawowych;
2. spełnienie w wystarczającym stopniu głównego wymogu priorytetowego dotyczącego osiągnięcia postępów w dochodzeniach, prawomocnych orzeczeniach sądowych i konfiskatach w sprawach dotyczących przestępczości zorganizowanej i korupcji na wysokim szczeblu. Kosowo ustanowiło multidyscyplinarny zespół wyspecjalizowanych prokuratorów, sędziów i śledczych do prowadzenia wybranych głośnych spraw, z wykorzystaniem odpowiedniej bazy danych. Wzrosła skuteczność zamrażania i zajmowania mienia, choć ilość konfiskat pozostaje ograniczona ze względu na brak prawomocnych wyroków. System ten przyniósł już rezultaty w jednej sprawie, ale czynności sądowe w pozostałych sprawach, przekazywanie zajętego mienia i prawomocna konfiskata wymagają stałej uwagi ze strony władz. Kosowo aktywnie działa na rzecz poprawy swoich osiągnięć w walce z przestępczością zorganizowaną, korupcją i terroryzmem;
3. spełnienie wymogu priorytetowego dotyczącego zapewnienia niezależności operacyjnej Urzędu Kontroli Zamówień Publicznych oraz wdrożenia rygorystycznych planów uczciwości zawodowej w celu ochrony niezależności Urzędu oraz niezależności Komisji Regulacyjnej ds. Zamówień Publicznych;
4. spełnienie priorytetowego wymogu dotyczącego wykazania, że wdrożono zmienione prawodawstwo wtórne dotyczące zmiany imienia i nazwiska;
5. podjęcie istotnych działań na rzecz spełnienia wymogu dotyczącego ratyfikacji umowy o przebiegu granicy z Czarnogórą. Kosowo dąży do ratyfikacji wspomnianej umowy do

dnia przyjęcia wniosku ustawodawczego dotyczącego przeniesienia Kosowa przez Parlament Europejski i Radę do wykazu państw zwolnionych z obowiązku wizowego;

6. spełnienie wymogu dotyczącego wypłaty środków z funduszu reintegracji, z przeznaczeniem ich w szczególności na takie cele jak pomoc w znalezieniu pracy, tworzenie małych przedsiębiorstw, szkolenie zawodowe i szkolenia językowe dla dzieci;
7. spełnienie wymogu dotyczącego monitorowania niskiego wskaźnika przyznawania azylu;
8. spełnienie wymogu dotyczącego zapewnienia odpowiednich pomieszczeń dla urzędu Rzecznika Praw Obywatelskich i jego pełnej niezależności budżetowej.

Na podstawie tej oceny i biorąc pod uwagę wyniki stałego monitorowania oraz sprawozdawczości, prowadzonych od momentu rozpoczęcia dialogu w sprawie liberalizacji reżimu wizowego z Kosowem, Komisja potwierdza, że Kosowo **spełniło wymogi planu działania dotyczącego liberalizacji reżimu wizowego**, zakładając, iż do dnia przyjęcia niniejszego wniosku przez Parlament Europejski i Radę Kosowo ratyfikuje umowę o przebiegu granicy z Czarnogórą i poprawi wyniki zwalczania przestępczości zorganizowanej i korupcji.

Uwzględniając wszystkie kryteria, które należy wziąć pod uwagę przy określaniu – w indywidualnych przypadkach – państw trzecich, których obywatele podlegają obowiązkowi wizowemu lub są z niego zwolnieni, jak określono w art. -1 rozporządzenia (WE) nr 539/2001 (wprowadzonym rozporządzeniem (UE) nr 509/2014), Komisja postanowiła przedstawić wniosek ustawodawczy w sprawie zmiany rozporządzenia (WE) nr 539/2001 polegającej na przeniesieniu Kosowa z załącznika I część 2 do części 4 załącznika II do tego rozporządzenia. Jak wskazano w planie działania, zmiana ta dotyczy jedynie obywateli Kosowa, którzy są posiadaczami paszportów biometrycznych wydanych zgodnie z normami Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) oraz unijnymi normami dotyczącymi zabezpieczeń i danych biometrycznych w dokumentach podróży¹⁵.

Po przedstawieniu niniejszego wniosku ustawodawczego Komisja będzie nadal aktywnie monitorować proces ratyfikacji przez Kosowo jego umowy o przebiegu granicy z Czarnogórą i jego dalsze osiągnięcia w walce z przestępczością zorganizowaną i korupcją.

Wdrażanie przez Kosowo wszystkich wymogów określonych w czterech blokach planu działania dotyczącego liberalizacji reżimu wizowego, jak również powrotu i readmisji, będzie monitorowane w ramach poliberalizacyjnego mechanizmu monitorowania¹⁶, procesu stabilizacji i stowarzyszenia oraz, w razie potrzeby, za pomocą doraźnych mechanizmów monitorowania. Kosowo powinno zagwarantować utrzymanie skutecznych środków, aby zapobiec nadużyciom w ramach systemu bezwizowego. Kosowo powinno między innymi zorganizować ukierunkowane kampanie informacyjne wyjaśniające prawa i obowiązki wynikające z podróży bezwizowych do strefy Schengen oraz przepisy regulujące dostęp do rynku pracy UE. Komisja będzie nadal monitorować wypełnianie przez Kosowo wymogów

---

¹⁵ W szczególności rozporządzenie Rady (WE) nr 2252/2004 z dnia 13 grudnia 2004 r. w sprawie norm dotyczących zabezpieczeń i danych biometrycznych w paszportach i dokumentach podróży wydawanych przez państwa członkowskie, Dz.U. L 385 z 29.12.2004, s. 1.

¹⁶ Oświadczenie Komisji w sprawie mechanizmu monitorowania z dnia 8 listopada 2010 r. – 2010/0137 (COD).

planu działania na rzecz liberalizacji reżimu wizowego i dołoży wszelkich starań, aby wesprzeć Kosowo w tym procesie.